Ч. 101. Львів, четвер, дня 21. жовтня 1915. Рік I.

УКРАЇНСЬКЕ СЛОВО

Ціна примірника 6 сот. На провінції 8 сот. В занятих теріторіях 4 коп.

політична, економічно-суспільна й літературна ґазета.

Виходить що дня рано.

Умови передплати у Львові:

На рік	18·— К.
„ півроку	9·— „
„ чвертьроку	5·— „
„ місяць	1·80 „

В краю і державі:

На рік	24·— К.
„ півроку	12.— „
„ чвертьроку	6·— „
„ місяць	2·40 „

За границею:

В Німеччині	28 мар.
В Америці	8 дол.
В инших державах	40 фр.

Реклямації вільні від почтової оплати. Рукописі приймаєть ся лиш оплачені, а звертаєть ся тільки важнійші і застережені. — „Українське Слово“ продають всі бюра по цілім краю.

Адреса редакції й адміністрації: ЛЬВІВ, ул. Руська 3. Експедиції: Бляхарська 11.

Ціна оголошень:

За оголошення числимо за одношпальтову стрічку або її місце 20 сот. Надіслане 50 сот. за стрічку, а в оповістках 40 сот., в редакційній частй 60 сот. Повідомлення про вінчання, заручини і т. д. 1·50 К. за стрічку, найменше 4 К. Дрібні оголошення за слово 6 сот., найменше 60 сот. Слова товстим або розстріленим друком числимо подвійно. Сталі оголошення за окремою умовою. — За зміну адреси платить ся 50 сот.

Жиди підчас війни.

У великій, богатій так під зглядом акції, як і найріжнороднійших епізодів — світовій драмі, у розшалілім пожарі, в який дієва Немезида жбурнула народи і держави — не останню ролю відіграє й жидівський нарід.

Колиб участь Жидів в сій війні міряти теренами й фронтами, на яких відбувають ся бої, то сю участь можна б уважати за найбільшу траґедію, яку довелось в огнях і кровавих ріках перейти якому-небудь народови.

Та чи так в дійсности єсть — треба сумнівати ся. А вжеж, що йти на війну, лише з обовязку і на непевність — се траґедія. Бож жидівський нарід — не лише через свою розсіяність по цілій земській кулї, але й через неспроможність (полишаємо на боці — чи свідомо-спекулятивну, чи справдішню) не зумів дотепер створити суцільного національного „я“, не зумів кровю і залїзом зазначити якої-небудь національної ідеольоґії.

Проба одеського журналїста Жаботинського зорґанізувати тзв. палестинський леґіон остала тільки пробою, що завдяки пресі обійшла цілий культурний світ.

Таким чином Жиди не зазначили себе у війні як нарід, лише як горожане поодиноких держав. Воно й не дивота, сеж нарід без вітчини, який одначе майже на цілім світі користуєть ся правами екстеріторіяльности в додатнім або відємнім значінню.

Та найбільше зачудувати мусить всіх думаючих людей, що глядять властими очима на події, що вслухують ся гомін і шум великих і важких днів й яких цікавлять думки й стремління видвигнені поза боєвими лініями, що нагло і несподівано притихли голоси про палестинське підприємство. Чиж-би стремліннє добути власну вітчину в хвилї, коли можуть бути всякі вигляди на його здійсненнє, перестало бути актуальним? Хиба ясно, що при відповідних заходах зі сторони Жидів після сьої війни дорога до Єрусалима і Палестини може стояти отвором, що Жиди могли би створити свою державу під протекторатом других великих держав.

Та чомусь богата жидівська преса, що появляєть ся в ріжних мовах і жарґонах, що розпоряджає небувалою силою, що нераз трясе й підвалинами деяких держав, тепер призабула про Палестину, відкинула як зайве лахміттє ідею власної держави і вітчини. Що найменше таке у нас вражіннє.

Зате годить ся звернути увагу на претенсії, піднесені жидами до деяких областей на европейськім континенті. Такою областю являєть ся тепер тзв. Польське Королївство. Єсть се під теперішню хвилю чи не одинока країна, де не тільки не втихла національна борба, але ще більше заострила ся й набрала специфічної воєнної закраски. Жидівські претенсії до тої польської національної области є мало що менші, — чим польські „права“ до бувших земель бувшої Річипосполитої.

Не від річи буде звернути увагу на два незвичайно характеристичні голоси, що посередно, — чи безпосередно торкають ся сеї справи.

Др. Боденгаймер оповіщує в дуже поважній „Köln. Zeitung“ статтю, „Жидівська мова німецьким наріччем“, якої висновки заключають ся в тім, що інтерес німецької (?) культури, а також промислу і торговлї вимагає поширення жидівської мови, зглядно жарґону на Сході. Німецькі змагання найдуть сильну точку опертя в жидівських масах, що по містах творять часто більшість населення.

Знову один з популярних сіоністичних теоретиків Davis Trietsch займаєть ся тим самим питаннєм в статті, „Жиди і Німці, Спільність мови і інтересів“ (?) — „Жиди цілого світа творять суспільність з німецькою мовою. То представляє великі користи для всіх німецьких стремлїнь — особливо за границею.“ — „Коли німецька мова жидів має остати важним чинником німецької експанзії за границею, то Німці мусять завдати собі труду, щоб поробити в жидівськім світі моральні здобутки.“ — „Прийшло би то дуже легко, тому що Жиди є супроти других народів — вдячною суспільністю.„.

Навели ми сї голоси хиба як зайвий доказ, що Жиди входять в які-небудь „союзи“ тільки з побідниками і то все і всюди, а також, щоби зазначити отсими відзивами частинну резиґнацію зі старої вітчинн і шуканнє, зглядно уміцнюваннє в новій.

Одночасно в „Preussische Jahrbücher“ H. Welbrück-а появляєть ся стаття Д-ра Вольфанґа Гайнце, посвячена жидівському питанню. Автор радить завчасу обдумати зарядчі способи проти жидівського находу на Німеччину і заявляєть ся за повним, а радше кажучи щільним замкненнєм границї нинішньої Німеччини перед польськими жидами. „Колиб повне відмежованнє границї—заключає Др. Гайнце — вдало ся, наш німецький народ буде забезпечений перед тяжкою небезпекою“, а редакція додає від себе: „Треба підчеркнути, що висновки автора будуть подвійно заслугувати на увагу, коли війна,— як треба сього сподїватись,— доведе до анексії російських областей. Тодї треба буде дбати про се, щоб маси чужого культурно народу вдержати оподалїк від земель старої німецької культури, не лише через заборону іміґрації, але також через обмеженнє свободи рухів в рамах границь держави“.

Як бачимо навіть сильний, могучий і глибоко свідомий німецький нарід бережеть ся жидівського заливу.

Таким чином Польське Королївство (до котрого жидівські претенсії моглиб бути в деякій мірі теоретично оправдані з огляду на великий вклад Жидів в скарбницю польської культури) і „бувші землї бувшої Річипосполитої“, т. зн. в переважаючій більшости наша національна область — будуть й на далї великим стовпищем жидівських мас.

Наш нарід з природи податливий, трохи безрадний, за щирий, трохи темний, але привітливий і добрий все „жив в добрих відносинах“ з культурними й національними чужинцями, а головно ніколи не відзначав ся ярким антісемітизмом, не підносив протижидівських кличів. Навпаки виявив свою спочутливість до визвольних змагань жидівського народу, вибираючи своїми голосами аж двох національно-жидівських послів у памятних виборах загального голосовання. Також під зглядом господарських відносин і зносин наш нарід двигав на своїх плечах таке число Жидів, як нї один нарід під сонцем.

Польські леґіони на українській землї.

Польські часописі, як ми вже згадували, подали допись з Волини, про се, як волинські православні селяне ворожо відносять ся до польских леґіонів.

Для нас, що знаємо тиху вдачу і терпеливість нашого народа, такі вісти були досить неймовірні: З яких причин спокійні волинські селяне моглиб мати таку спеціяльну нехіть до Поляків і польських леґіоністів?

Ключ до розвязки сього подали нам самі польські часописи, — наводячи образці діяльности польських леґіонів з иншої української землї — з Підляша. Подаємо сї факти за львівськими часописями, що їх брали з ґазет в Королївстві.

Пйотрківські „Wiadomości polskie“ з 9. вересня с. р. подали допись з побуту бриґади Пілсудского на Підляші. З сеї статї важнійші місця такі:

„Дорога випала на історичний Дрелїв. У тім селї рота посїпаків дала у своїм часї три сальви з дороги до процесії, що виходила з костела.

„Приїхали ми до Дрелева 15. серпня . .

„Елєментарно зродив ся у нас плян віддати костел католицькій людности, скинути з верха ненависний православний хрест, відправити в костелї принайменше рожанець до Божої Матері.

---

*) Годить ся зазначити, що в дуже короткім часї Жиди вивчились російської мови і послугують ся в деяких крамницях у розговорі з клієнтами-Українцями ще й тепер. Се також не аби-яка ознака. Української мови головно у Львові більшість Жидів ще й тепер не знає, мимо того, що тої мови вчать в школах, а дуже трудної навіть для інтеліґента Українця, чи Поляка російської мови вивчились Жиди в кількох місяцях.

„Враз з капітаном Снядовським, хорунжим Машковським і пор. ґр Красіцьким упросили ми капеляна 3 полку кс. Зиткевича, щоби задержав ся довше у Дрелеві! Тимчасом зачали ми приготовляти костел. На піддаші святині ми знайшли цілий вівтар і кільканацять статуй католицьких святих. По драбині ми вдерли ся на верх. Тут оден з рядовиків 5 баону, об. Н., бляхар по фаху, в кілька мінут залагодив ся з дахівками верха. В чверть години православний хрест, зрубаний топором, лежав уже під стіною плота . . .

„В церкві — недавно православній — господарив в окруженню нас і народа капелян польських військ“ . . .

Допись датована: Лїсна. місце постою I бриґади, 17. серпня 1915 р. Підписаний як автор: М. Домбровський.

До сього додамо невелику замітку: Дрелів знаходить ся в повітї константинівськім холмської ґубернії; село є українське. До 1874 р. була тут унїятська парохія, що числила 2.197 вірних. До сеї уніятської парохії належала також церква, яку автор чомусь називає костелом. Російське правительство бажало завести тут православє проти волї уніятів і се довело до траґічної події: 1874 р. від салдатських куль погибло пятьох селян, а кільканацять було ранених. Назвиска тих селян-героїв, — Андреюк, Базилюк, Бойко, Харитонюк, Франчук, Гаврилюк, Грицюк, Кармашук; Лукашук і ін. — вимовно свідчать про їх національність.

Другий подібний факт з діяльности польських леґіоністів публікує „Dzi nnik narodowy“ в Пйотркові; знов подаємо важнійші уступи:

„Дня 16. серпня 1915 року дорогою до Лїсної їхав нечисленний відділ польської кавалерії. На чолї їхав капітан Снядовський, при нїм капелян 1-го полку кс. Цєпіхал. Всї ми мали в памяти попередній день віддання католицькій людности костела у Дрелеві на власність.

— В Лїсній не застанемо у цілім селї нї одного католика. Адже се парохія виключно православна, бо католикам не лише хат, але й окружних піль і лук не вільно було купувати — відзиваєть ся оден Підляшанин-леґіоніст.

— Нїчого. скличемо народ з сусідних сіл — була відповідь. . .

„Повторила ся сцена з Дрелева. Ми віддали монастир під опіку католицької людности. На мурах святинї помістили ми напись:

„Сей костел по 40 роках реституував капелян польських військ кс, Цєпіхал в присутности: кап, Снядовського, поручників Камінського. Жміґродзкого. Домбровського, жовнїрів з бриґади Пілсудского і численних сходин окружного народа. Дня 16. серпня 1915 р.“

„Таблицю з монастирського муру і православний хрест на память вилучення Холмщини ми спалили на монастирськім подвірю.“

Допись має дату: Лїсна 17. серпня 1915 р., підписаний: М. Домбровський.

Лїсна лежить також у константинівськім повітї, на українській територїї Підляша; колись тут був рим.-кат, монастир Павлїнів, потім замінено його на православний. Населеннє Лїсної — як признає автор дописї — було виключно православне, очевидно українське.

Подаємо сї факти без дальших коментарів.

Для кождого. хто прочитає обі дописи польського кореспондента, стане також ясне, чому православні волинські селяне не можуть бути прихильні для польських леґіоністів.

Релїґійна толєранція в визволених землях.

Релїґійні відносини в землях, занятих австрійськими війсками нормує розпорядженнє найвищого вожда армії архикнязя Фридриха з 7. марта 1915 р. З огляду на се, що дотепер ми не мали можности подати тих заряджень, робимо се на сїм місцї.

Перший параґраф сього розпорядження прирікає свободу віри і совісти тими словами: „Уживаннє публичних і приватних прав є незалежне від віроісповідання“.

Другий параґраф орікає: „Церкви і релїґійні товариства, признані законом у цілій австро-угорській монархії, мають в окупованих краях на основі сього розпорядження ті самі права й обовязки, як у сумежних частях монархії“.

Третий параґраф дає свободу домашнього уживання віроісповіданням не признаним законом.

Дальші параґрафи реґулюють справу удержання душпастирів і устанавляють нагляд властей над релїґійними справами.

Тим важним розпорядженням присвятимо замітки при иньшій нагоді.

Урядові воєнні звідомлення.

З ГОЛОВНОЇ АВСТРІЙСЬКОЇ КВАРТИРИ.

З дня 18. жовтня 1915.

На російськім фронті.

У східній Галичині над Іквою і в области волинських кріпостей, також вчера не зайшло нїчо єственного. Над Корминoм і над долїшним Стиром урядив неприятель ряд сильних наступів. Коло Куликовець, Новосїлок і Рафалївки бої йдуть далї. На всїх инших точках відперто неприятеля вже вчера вечером. Його втрати великі. Над Корминoм опорожнив він боєвище в повній розтїчи, полишивши кріси і збрую. Також ц. і к. сили над горішною Щарою відкинули сильний російський наступ.

На італїйськім фронтї.

На фронтї над Ізонцом розвинули Італїйцї знов живу дїяльність. Вчера вечером прийшло також на північно - західнім відтинку височини Добердо коло Петеану до сильнійших боїв. Сильна італїйська піхота заатакувала знов наші тамошні становища, дійшла по части аж близько до наших перешкод та вкінци відперто її з великими втратами. Зрештою на побережу як і на Тирольськім пограничю артилєрійські бої.

На сербськім фронтї.

Ворожі відділи побиті в окслиці Авалї відступають назад по обох сторонах дороги, що веде на південь. Наші сили атакують ворожі відділи, які ще стоять на північ від Ралї. Також в Мачві ворога примушено до відвороту. По обох сторонах долїшної Морави нїмецькі відділи зискали знов на теренї.

Болгари обсадили височини Муслїн-Перцін і Бабін; дальше на південь ідуть наперед через Еґрі-Палянку.

З ГОЛОВНОЇ АВСТРІЙСЬКОЇ КВАТИРИ.

З дня 19. жовтня 1915.

На сербськім фронтї.

Наступи союзних армій також і вчера поступали всюди вперід. Мачва є вже по найбільшій части в нашому посїданню. По обох боках устя Колюбари ц. і к. війська після переправи на другий беріг, здобули около півночі місто Обреновац та височини на південний схід. Союзні війська в погонї за неприятелем від Білгороду на південь, минули вже Ріпанію. Оден з австро-угорських відділів взяв приступом Циганську гору на південь від Ґроцка та получив ся з побідоносно йдучими по обох боках долїшньої Морави нїмецькими військами. В тридневих боях о гору Аваля та о становища на північний захід від Ґроцка наші війська полонили 15 сербських офіцерів та 2.000 жовнїрів.

Болгари здобули першу лїнію укріплених становищ на схід від Піроту і дійшли в околицю Вранє.

На російськім фронтї.

Москалї провадили вчера дальше свої атаки в болотнистій і лїсистій околиці над долїшнїм Стиром. Під селом Богуславка на північний захід від Деразна, підприняв неприятель тричі приступ на становиска одної дивізії гонведів. Розбитий огнем та в рукопашній борбі, приневолений до втечі, полишив нам 3 офіцерів, понад 500 жовнїрів та 2 машинові кріси. Також неприятельську дивізію, напираючу через Куликовичі. відкинули ми на східний беріг Стиру. В околицях Чарторийська передістав ся неприятель в кількох місцях на західний беріг. Бої там ведуть ся далї. На північ від Рафалївки заатакували нас Москалї сильними відділами, зістали однак відкинені причім втратили 100 жовнїрів як бранців.

Впрочім положеннє на північнім сходї незмінене.

Заступник шефа Ґенерального Штабу
пільний маршалок-поручник **Ф Гефер.**

З ГОЛОВНОЇ НІМЕЦЬКОЇ КВАРТИРИ.

На західнім фронтї.

Без єственних змін.

На східнім фронтї.

На південь від Риґи наші війська взяли приступом кілька російських становиск та дійшли до Дуєрни на схід від Борковича. Ми полонили 240 Москалів та здобули 2 машинові кріси. Російський наступ на північний захід від Якобштату відкинений. В околиці Смольви застрілили ми французький воздухоплав, кермований російським штабовим капітаном, а узброєний в анґлїйський машиновий кріс.

На сербськім фронтї.

Австро-угорська армія під проводом ґен. Kövesa заняла місто Обреновац. Армія ґен. Ґальвіца здобула на правім крилї околицю на захід від Сконе, та місцевости Водан і Малякрсна, — Узгіря під Лїтціцею, та на південь і схід від Бозевац аж до Міслєновац здобуті.

Болгарські війська ґен. Боєдева посунули ся вперід в напрямі Заєцуова і Князеваца через Іново і в напрямі кітловини Піроту. Інші болгарські війська заняли Вранє в горішній долинї Морави і перейшли далї на південь широкою лїнією Еґріполянку.

Начальна управа армії.

Европейська війна.

Греція грозить розоруженнєм та інтернованнєм висаджених військ.

БУДАПЕШТ, 18. жовтня. „A Bilag“ доносить з Атен: В нотї, котру на підставі ухвали послїдної грецької мінїстеріяльної ради вислано до держав почвірного порозуміння, домагаєть ся грецьке правительство в рішучій формі відтранспортовання союзних військ з Солуня. Нота звертає увагу, що Греція в случаю відмовної відповіди розоружить та інтернує союзні війська.

Болгарсько-грецьке порозуміння?

КОПЕНГАҐА, 18. жовтня. З Петербурга доносять: „Русское Слово“ довідуєть ся, що грецьке правительство запорядило частинну демобілїзацію, бо Болгарія стягнула з грецької границї всї свої війська. Правдоподібно мусїло наступити болгарсько-грецьке порозуміннє.

Греція невтральна.

РИМ (Тбк.) Грецький посол вручив мінїстрови заграничних справ відповідь, яку грецьке правительство дало на запит Сербії в справі виповнення обовязку, який слїдує з сербсько-грецького договору. Окрім звісної відповіди Греції відповідь підчеркує, що Сербія зірвала дипльоматичні зносини з Болгарією йдучи зі своїми союзниками, а не порузуміла ся вперід з Грецією. Грецька відповідь кінчить ся заявою, що Грецьке правительство жалує, що не може тепер матеріяльно помочи Сербії.

БУКАРЕШТ (Тбк.) По донесенням дневників президент міністрів Братіяну подав на вчерашній мініcтеріяльній раді до відома, що грецьке правительство повідомило Румунію урядово про свою постанову позістати невтральною супроти положення, витвореного наступом Болгарії на Сербію.

Французькі війська покидають Ґаліполі.

ЖЕНЕВА, 18. жовтня. Французька часопись „Petit Journal“ за дозволом цензури доносить про покинене французькими військами Ґаліполі.

Анґлія не хоче помочи Сербії.

БЕРЛІН, 18. жовтня. Воєнний справоздавець „Таймс-у“ повторяє твердження, що Анґлія не хоче з західного фронту, висилати більше війська на схід. Нашою головною цілю є Франція та Фляндрія. Тут прийде до остаточного порішення війни. Ми маємо досить оружа та амуніції, щоб зломити Німців, — кожде инше побічне підприняття ослаблює нас. Тільки в тім случаю, коли Румунія та Греція виступлять проти осередніх держав, ми будемо вже могли вислати наші війська до Солуня. Тоді доперва сподіємо ся корисного висліду, і тоді допера будемо могли помочи Сербії.

Росія хоче йти через Румунію?

БЕРЛІН, 18. жовтня. „Berliner Tagblatt“ доносить з Софії: Много познак промовляє за тим, що держави почвірного порозуміння супроти безнадійного їхнього положення, хотять втягнути Ромунію в світову війну, та прийти Сербії з помочю через Македонію. В добре поінформованих політичних кругах довідую ся, що Росія підняла в Букарешті старання, щоб запевнити собі перехід через Румунію до Болгарії. Належить сподіватись, що Румунія осудить сей крок зимнокровно, та здасть собі ясно справу з сього, які-б се могло мати наслідки. Війська, які стягнула-б Росія до переходу через Румунію не будуть представляти великої сили. А коли Росія надієть ся, що російські війська в болгарській границі розірвуть край на два обози, та що болгарський жовнір не дасть ані одного стрілу до російського салдата, — то ми переживемо період в теперішній війні повний заводів та розчаровань. Постава Росії в балканській війні, головно в послідних днях змінила основно почуття Болгарії до матушки. Впрочім і в самій Румунії знають добре про се, що теперішнє положення на Балкані дійшло вже до таких границь. що ніщо вже там змінитись не може.

Росія не хоче йти через Румунію?

БЕРЛІН, Петербурська телеґрафічна аґенція опрокидує вістку, наче-б Росія мала намір нарушити невтральність Румунії, щоб заатакувати Болгарію, та додає: Сей новий німецький підступ має за ціль, відвернути увагу Румунії від небезпеки, яка її грозить від сторони Німеччини.

Ґрей подав ся до димісії!

АМСТЕРДАМ, (Ткб.) В добре поінформованих кругах впевняють, що Ґрей подав ся до димісії.

Росія заявляє війну Болгарії.

ВІДЕНЬ, 18. жовтня. „Fremdenblatt“ доносить: По донесенням з Букарешту Росія виповіла війну Болгарії.

Італія заявляє Болгарії війну.

РИМ. (Ткб.) Аґенція Стефанія доносить: Позаяк Болгарія в сполуці з неприятелями Італії та поборюючи її союзників розпочала війну з Сербією, італійське правительство на розказ короля заявляє, що між Італією а Болгарією настав воєнний стан.

Війська почвірного порозуміння в Македонії.

ЛЮГАНО (Ткб.) „Tribuna“ доносить з Сальонік: До дня 13. с. м. висаджено на сушу тільки 35.000 жовнірів. Від того часу одначе сильний континґент війська дуже добре виеквіпованого враз з великою скількістю артилерії і амуніції висаджено на сушу. Без перерви приїздять нові війська. Значний континґент є вже в Македонії та опановує залізничу лінію Вардару. Збірною точкою військ почвірного порозуміння буде здаєть ся Куманово. звідки ліве крило злучить ся зі Сербами та буде старатись війти до Болгарії. На щоденній воєнній нараді союзників в Солуні беруть участь також військові аташе Росії та Італії.

РИМ (Ткб.) Аґенція Стефанія доносить з Атен під датою 17. с. м.: Вчера союзні війська відійшли з Солуня на болгарсько-сербську границю.

Почвірне порозуміння розгосподаровуєть ся в Солуні

СОЛУНЬ. (13 жовтня) спізнене. (Ткб.). Ще доси не є звісний речинець відходу союзних військ до Сербії. В послідних днях причалили дальші кораблі з військом. Висаджено на сушу також значну скількість 12 ст. армат. Ґенерал Sarreil прибув зі штабом, щоб обняти команду над союзними військами в Сербії. В межичасі Союзники, котрі щораз ліпше загосподаровують ся, винаймають мешкання на протяг 6 місяців, з чого належить ся сподівати на довший їх побут в Солуні. Ся обставина викликує серед Греків немиле враження. По донесенням тутешніх дневників доси висаджено на сушу 12 міліонів штук амуніції для союзників.

В Анґлії нерішучість.

ЛЬОНДОН (Бюро Райтера). Ткб. Редмонт в бесіді виголошеній в Дублині заявив, що положення коаліційного правительства є непевне. Леда день можуть бути предложені внески котрі сейчас перервуть полічичне завішення оружа, та поділять анґлійський народ знов на два поборюючі себе взаїмно табори.

В Петербурзі кипить!

БЕРЛІН (Ткб.) „Localanzeiger“ доносить з Христіянії: Одна особа, що приїхала з Петербурга оповідає, що в послідних часах також в Петербурзі вибухли нові. криваві непокої. Робітники, студенти з червоними прапорами переходили улицями міста та дійшли до площі, на котрій посол Чхеїдзе виголосив бесіду. Поліцію обкидала товпа камінями та чим мала під рукою. Пущено на товпу козаків. — Много осіб ранених, много вбитих.

Микола Миколаєвич начальним сербським вождом?

АМСТЕРДАМ, 18 жовтня. Телеґрами доносять, що Великий князь Микола Миколаєвич має обняти начальну команду в Сербії. Він вже мав відїхати до Солуня.

Послідня надія Сербії.

ЛЮГАНО, 18 жовтня. Справоздавець часописі „Secolo“ доносить з Нішу: В Ніші очікують з години на годину на поміч почвірного порозуміння. Кождий сумнів та недовірювання перемінює ся в переполох. Всіх очи є звернені на Солунь, — та війська союзників чомусь не приходять.

Головна сербська кватира перенесена до Монастира.

БУДАПЕШТ, 18 жовтня. „Az Est“ доносить з Софії: Сербська головна воєнна кватира перенесла ся на стало до Монастира.

Тисячу Сербів піддало ся.

СОФІЯ, 18. жовтня. З Струмиці доносять, що там піддало ся 1000 Сербів.

Наслідник сербського престола в небезпеці.

БУКАРЕШТ. По відомостям, які тут наспіли, сербський наслідник престола Олександер мало що не дістав ся в неволю при здобуванню Білгороду. Аж до послідньої хвилі видавав він розкази. Доперва в послідній хвилі, коли австрійські війська війшли вже до міста, утік він з столиці на 10 мінут перед входом мадярських гонведів. В той спосіб оминув неволі разом з одним анґлійським капітаном ґенерального штабу. Кількох штабових офіцерів, які кермували армією над Дунаєм вже не могли втічи. Часть дісталась в полон, часть полягла.

Король Петро втікає дальше.

БУКАРЕШТ, 18. жовтня. Замішаннє в сербських воєнних кругах прибирає щораз більші розміри. Двір переніс ся до Вранскої Бані, малої купілевої місцевости між Нішом а Банею. Так само відїхали дипльоматичні посли. Вже роблять ся дальші приготовання до перенесення двору і правительства до Прістини.

Що раз більше дають ся відчувати голоси за окремішним миром з осередніми державами. Вони будуть дальше ширитись, коли почвірне порозуміннє не прийде Сербії з помочю. Король Петро має при сім намір поїхати до чорногорського короля, або втечи до Греції.

Рік інформаційної праці українського пресового бюра в Берліні.

(Від жовтня 1914 р.)

Управитель Українського пресового бюра в Берліні надсилає нам отсей комунікат:

Діяльність українського пресового бюра, заложеного з припоручення президентів обох укр. парляментарних клюбів, в Берліні Дмитром Донцовим виявляла ся в слідуючий спосіб:

1) Видано інформаційну студію (2 видання) („Die ukrainische Staatside und der Krieg gegen Russland“ von Dmytro Donzow, Carl Kroll Berlin S 14 Sebastianstr 76) на котру з'явило ся в Німеччині — 35*) рецензій з сього в „Berliner Tageblatt“ (E. Pernersdorfer), в „Müch. Neueste Nachrichten“ (Frh. von Maskay) в „Deutsche Warte“ Берлін (проф. Dr F. Kuhner), в „Kölnische Zeitung“. — в „Deutsche Nachrichten“ Берлін в „Karlsruher Tagblatt“, в Coblenzer Zeitung“, як вступні статі; в Австрії — 5 рецензій (не укр, між иньш. в „Polen“); окрім сего в Швеції (Göteborgs Handels och Siöffarti Tidning) в Швайцарії „Neue Züricher Zeitung і яко вступна стаття в „Gazette de Lausanne“ та в Россії (стаття Мілюкова в „Рѣчи“ і рецензія в „Кієвлянині).

Матеріялом (особливо про українську політику Прусії) користали з поданнєм або без подання жерела: Prof. D-r Max Friederischen в студії „Die Grenzmarken des europpäischen Russlands“, D-r W. Blankenburg, Mitgl des preus, Abg. Hauses в „Hamburgisches Correspondent“, D-r Paul Rohrbach в книзі „Russland und wir“, Axel Schmidt в „Das grössere Deutschland“, D-r Rudolf Stube в „Leipziger Tageblatt“, „Діло“ 20. марта с. р., Rheinhold Wetther в „Magdeburgische Zeitung“, „Börsen Courier“ і Союз визволення України в меморандум „Die Ukraine und des Krieg“.

Около 1000 примірників розіслано політикам, послам, професорам університету, журналістам і часописям. Прихильно відгукнули ся між иншими проф. E. Bernatzik, C, Grunberg і J. K. Jirićek у Відні, prof, G. von Schmoller, Jastrow і Hetzsch в Берліні, prof. G. von Below в Freiburgu, Br. і prof. Karl Nötzel.

2) Зачато в січні 1915 видавати тижневі звідомлення (Nachrichten der ukrainischen Pressebüros in Berlin), як манускрипт для дневників, спершу в 200 тепер до 400 прим. За першого пів року (від ч. 1—26) користало з нотаток 41 часописей. В останні часи з'ужиткуваннє німецькою пресою значно збільшило ся. В меншій степені, але всеж, користала з нотаток У. П. Б. невтральна преса (особливо шведська), а також литовська, часами віденська, пештенська і пражська.

3) Поміщено слідуючі статті: в „Tag“; Ein kulturistorisches Zwischending, в „Frankfurter Zeitung“: Der Zusammenbruch des Panslawismus, в „Panther“: Die Ukraine und die europäischen Mächte. „Das neue Deutschland“: Der ukrainische Staat eine politische Utopie? (відповідь проф. Брікнеру). в „Heidelberger Zeitung“: Ein ukrainisches Keich? в „Das grössere Deutschland“: Des Kern des österreichisch-russischen Gegensatzes, в „Bucarester Zeitung“: (передрук попередньої) в „März: „Unnatürliche“ Bündnisse, в „Rheinisch-Westfälische Zeitung“: Der Katholizismus in der Ukraine. в „Rheinisch-Turneer: Unter der Hypnose des Tatsache (в друку).

4) Кореґовано, розсилано і роздавано всі брошури і відозви видрукувані у Кроля, також присилані в сій ціли видавництва (L'Ukraine. Ukr. Rundschau і др.).

5) Відбуто інформаційну подорож до Швайцарії і Швеції. Штокгольмська ґазета „Dagens Nyheter“ помістила інтервю з Дмитром Донцовим, передруковане відтак в „Münchener Zeitung“.

Крім сього навязано близчі зносини з представниками німецької і невтральної преси в Берліні. Відбуло ся інтервю зі Свеном Ґедіном і проф. Густавом Стеффеном. Поміщувано спростовання і уділяно листових інформацій дотично України і літератури про неї.

---

*) Числа тут подані зі зрозумілих причин неточні неповні.

НОВИНКИ.

— **Засіданнє Народного Комітету у Львові.** В суботу, 16 с. м. відбуло ся засіданнє Народного Комітету. На нїм обговорено ряд пекучих економічних, культурних та орґанїзаційних справ.

Секретар Д-р Баран представив потреби нашого селянства, а передовсім вказав на конечність підвижки запомог для родин резервістів, котрі в Галичинї із усїх коронних країв є найнищі.

Відтак обговорювано справу підвижки максимальної тарифи на збіже і бараболю, бо цїна, яку за ті продукти платить воєнне заведеннє для обороту збіжем є за низька. З сею справою вяжеть ся підвижка порций хлїба і муки для селянських родин. З огляду на звичай, що селянин може дістати робітника тільки тоді, коли дасть йому харч, є слушне побоюваннє, що з весною не дістануть селяне робітника, бо збіжеві засоби, які їм після викупу останут ся, — будуть вичерпані. З огляду на се належалоб підвисшити нашому селянству порції хлїба і збіжа. яке собі можуть оставити.

Обговорювано відтак справу процесів, які тепер дідичі вносять проти селян за пільні та лїсові шкоди, хоч звісно що шкоди сї спричинили наші або неприятельскі війська.

Вкінці ухвалено домагатись від правительства удержавлення укр. ґімназії в Яворові, та признання субвенції для Українського Педаґоґічного Товариства.

З отсими справами рішено звернутись до Президії Укр. парляментарного Клюбу згл. до Президії Загальної Української Ради.

— **Трета нїмецька воєнна позичка.** До 15. жовтня вплатили Нїмці на третю нїмецьку позичку 7 міліярдів 577 міліонів марок.

— **Посол під замітом зради стану.** Карний суд в Будапештї на внесок державної прокураторії розіслав стежні листи за послом Францом Купільом, що стоїть під замітом зради стану. Купільо перебував в Фіюмі та з вибухом війни втік за границю.

— **Атентат на кн. Леопольда Кобурґського.** Дня 17 с. м. виконано атентат на князя Леопольда Кобурґського. Дочка пенсіонованого поліцийного радника у Віднї Рибіцька війшовши до салї принять князя обляла йому лице сірчаним квасом, та стрілила до нього з бровнінґа. Відтак в блискавичній скорости відібрала собі життє. Тяжко раненого князя відставлено до санаторії.

— **Процес за зраду стану в Брукселї.** В Брукселї засудив воєнний суд за зраду стану 5 осіб на кару смерти, 4 особи на 15 літ вязниці, одну на 10 літ, 17 осіб на вязницю від 2 до 8 літ. — 8 обжалованнх увільнено від вини і кари. Вирок смерти виконано на одному Анґлійцеви та одній Анґличанці. Засуджені в взаїмнім порозумінню через довший час відставляли потайки полонених анґлійських та французьких офіцерів та здібних до військової служби Французів і Бельґійців до Голяндії, щоб вони відтак могли вступити до ворожих Німеччині армій.

— **Самовбійство австрійського офіцера в неволї.** Італійські часописї доносять, що в військовому шпиталї в Хієсї відобрав собі життє вистрілом з кріса поручник Єнох. Причина самовбійства незвісна.

ОПОВІСТКИ.

Четвер, дня 21. жовтня 1015.

Нинї: 21. с. м. гр.-кат Пелягії пр. — римо-кат. Уршулї П. М.

Завтра: пятниця, 22. с. м. гр. кат. Св. ап. Якова і Ал. — римо-кат. Кордулї п. м.

○ Видїл Кружка У. Т. П. ім. Бориса Грінченка, складає щиру подяку Укр. Комітетови Церковному в Празї, за жертву 40 К., а п. Стефанови Жарському за 20 К., зложених на руки п. Райсівної. За Видїл М. Стоцький.

Надіслане.

За сю рубрику редакція не відповідає.

Оголошення.

Порядок поїздів.

Час приїзду і відїзду почтових поїздів у Львові важний від 1-го жовтня 1915.

Середно-европейський час:

Зі Львова відходять в напрямі:

До Кракова	9·09	рано	почтовий
„ „	10·40	„	особовий
„ „	8·55	вечер	поспішн.
„ „	10 52	в ночи	почтовий
„ Станиславова . . .	9·40	рано	особовий
„ „ . . .	4·00	попол.	особовий
„ „	7·15	вечер	поспішн.
„ Стрия	6·39	рано	особовий
„ „	6·20	вечер	особовий
„ Сокаля і Белзця . .	11·45	рано	почтовий
„ Перемишлян	4·38	попол.	почтовий
„ Яворова	8·40	рано	мішаний
„ Золочова і Бродів .	10·20	рано	почтовий
„ Камінки Струм. . . .	9·53	рано	почтовий
„ Самбора	2·16	попол.	почтовий

До Львова приходять в напрямі

З Кракова	6·00	рано	особовий
„ „	7·28	рано	почтовий
„ „	6·08	вечер	почтовий
„ „	6·45	вечер	поспішн.
„ Станиславова	5·12	рано	особовий
„ „	9·38	рано	поспішн.
„ „	5·43	попол.	особовий
„ Стрия	8·05	рано	особовий
„ „	4·48	попол.	почтовий
„ Сокаля і Белзця . . .	5·00	попол.	почтовий
„ Перемишлян	11·24	передп.	почтовий
„ Яворова	4·29	попол.	мішаний
„ Золочева і Бородів . .	2·09	попол.	почтовий
„ Камінки Струм	6·10	вечер.	почтовий
„ Самбора	9·24	вечер	почтовий

Видає і відвічає за ред.: Д-р Сидір Голубович. Друкарня А. Ґольдмана, Львів, ул. Сикстуська 19.